

EN 9100:2018 Kvalitātes pārvaldības sistēmas aviācijai, kosmosam un aizsardzībai

Kvalitātes pārvaldība aviācijā un kosmosa nozarē

93 prasības. Pēc šī standarta ir iespējams sertificēties akreditētā sertifikācijas institūcijā. Redakcija 07/2026.

Šis saraksts ir patstāvīgs. EN 9100 jau pilnībā ietver ISO 9001 prasības, un aviācijas, kosmosa un aizsardzības papildu prasības šeit ir atzīmētas. Tāpēc otrs saraksts blakus nav vajadzīgs. EN 9100, AS9100 un JISQ 9100 saturiski ir vienādi. Sertificē organizāciju noteiktai atrašanās vietai, un sertifikāts ir spēkā tikai tad, ja ir reģistrēts IAQG datubāzē OASIS. Pašnovērtējums bez pārbaudes rakstura, nevis pierādījums sertifikācijai.

Uzņēmums

Datums

Aizpildīja

4 Organizācijas konteksts un pārvaldības sistēmas uzbūve

6

- 4.1 Ārējie un iekšējie jautājumi, kas ietekmē spēju uzticami piegādāt lidojumderīgus produktus un pakalpojumus, ir noteikti un tiek pārskatīti noteiktos intervālos. Pie tiem pieder arī aviācijas iestāžu un klientu prasības, atkarības piegādes ķēdē, tehnoloģiju un materiālu attīstība, kvalificēta personāla pieejamība, kā arī pašu iekārtu un kompetenču stāvoklis.**

Pēc kā to var atpazīt: Īss konteksta pārskats ar datumu un atbildīgo personu, piemēram, tabula ar slejām jautājums, ārējs vai iekšējs, ietekme uz pārvaldības sistēmu, pēdējā pārskatīšana. Klāt nāk vadības pārskatīšanas protokols, kurā atzīmēta aktualizācija. Mazs uzņēmums to uztur kā vienas lappuses dokumentu un aktualizē reizi gadā tajā pašā sanāksmē, kurā notiek vadības pārskatīšana.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 4.2 Pārvaldības sistēmai nozīmīgās puses ir noteiktas, tāpat arī to gaidas attiecībā uz produktu un sistēmu. Aptvertas ir vismaz aviācijas ķēdes klienti un gala lietotāji, atbildīgās uzraudzības un lidojumderīguma iestādes, sertifikācijas institūcijas, ārējie piegādātāji, kā arī paša uzņēmuma darbinieki. Informācija par šīm pusēm un to prasībām tiek uzraudzīta un uzturēta aktuāla.**

Pēc kā to var atpazīt: Pušu saraksts ar vienu rindu katrai prasībai, tās avotu (līgums, klienta specifikācija, normatīva prasība, likums, standarts) un pēdējās pārskatīšanas datumu. Pierādījums ir paši līguma dokumenti, klientu specifikācijas un iestāžu vēstules. Mazā uzņēmumā pietiek ar tabulu, kurā ir desmit līdz piecpadsmit rindu un kuru papildina ikreiz, kad parādās jauna klienta prasība vai līguma izmaiņa.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 4.3 Pārvaldības sistēmas tvērums ir pieejams kā dokumentēta informācija. Tajā nosauktas aptvertās atrašanās vietas, produkti, pakalpojumi un procesi, un tādējādi novilkta skaidra robeža. Standarta punkti, kas atzīti par nepiemērojamiem, ir uzskaitīti atsevišķi un pamatoti, un neviena no šīm izslēgšanām neietekmē produkta atbilstību vai klientu prasību izpildi. Nosakot tvērumu, ir ņemtas vērā klientu un normatīvās prasības.**

Dokuments

Pēc kā to var atpazīt: Tvērums kā atsevišķs vadīts dokuments vai kā skaidri norobežota sistēmas apraksta sadaļa, kurā norādītas atrašanās vietas, adreses, produktu grupas, ražošanas un kontroles metodes, kopā ar izslēgto punktu sarakstu un katra pamatojumu. Mazam piegādātājam pietiek ar divām rindkopām, ja tajās nepārprotami norādīts, kuras metodes un kura atrašanās vieta ir aptvertas un kuras darbības ir apzināti atstātas ārpusē.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 4.4 Pārvaldības sistēmai nepieciešamie procesi ir noteikti, un ir parādīta to mijiedarbība. Procesī, kas nodoti ārējiem piegādātājiem vai pārcelti uz citām uzņēmuma atrašanās vietām, tieši paliek sistēmas daļa un ir identificēti kā tādi, tostarp veids, kādā tie tiek vadīti.**

Pēc kā to var atpazīt: Procesu karte vai plūsmas pārskats, kurā redzami vadības, pamata un atbalsta procesi un to savstarpējās nodošanas. Klāt nāk visu ārpakalpojuma procesu saraksts (piemēram, termiskā apstrāde, nesagraujošā testēšana, virsmas apstrāde, kalibrēšana) ar norādi, kā katrs no tiem tiek vadīts. Uzņēmums ar nelielu darbinieku skaitu iztiek ar vienu lappusi, kurā seši līdz astoņi procesi savienoti ar bultām.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 4.4.1 Katram procesam ir noteiktas ievades un sagaidāmās izvades, tāpat arī secība plūsmā, nepieciešamie resursi, atbildīgā persona, kā arī kritēriji un rādītāji, pēc kuriem atpazīstama rezultatīva vadība. Ar procesu saistītie riski un iespējas ir apsvērti, un procesi tiek uzlaboti, balstoties uz iegūtajām vērtībām.**

Pēc kā to var atpazīt: Vienas lappuses procesa apraksts katram procesam: mērķis, ievade, izvade, atbildīgā persona, viens vai divi rādītāji ar mērķa vērtību, nepieciešamie resursi, apzinātie riski. Klāt nāk faktiski izmērītās vērtības, piemēram, piegādes savlaicīgums, defektu īpatsvars, brāķis, sūdzības periodā, kopā ar no tām atvasinātajām darbībām. Svarīgs ir nevis rādītāju daudzums, bet tas, ka izmērītās vērtības pierādāmi ietekmē lēmumus.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 4.4.2 Procesu izpildei nepieciešamie dokumenti ir pieejami un vadīti, un tiek uzturēti ieraksti, kas apliecina, ka procesi norisinās, kā noteikts. Vienots sistēmas apraksts apvieno tvērumu, procesus un to mijiedarbību un atsaucas uz saistītajām procedūrām.**

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Sistēmas apraksts vai rokasgrāmata ar atsauču sarakstu uz procedūrām un darba instrukcijām, kā arī dokumentu reģistrs ar redakcijas statusu, apstiprinājumu un spēkā esamību. Pierādījums, ka plūsma tiešām darbojas praksē, nāk no pašiem tekošajiem ierakstiem, piemēram, darba pavadkartēm, kontroles ierakstiem un atbrīvošanas apliecinājumiem. Mazs uzņēmums to izpilda ar dažu lappušu rokasgrāmatu, kas pēc būtības ir sakārtots atsauču saraksts.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

5 Vadība: augstākās vadības atbildība, politika un lomas

7

- 5.1.1-a Augstākā vadība personiski atbild par kvalitātes pārvaldības sistēmas rezultativitāti: tā ir izveidojusi kvalitātes politiku un kvalitātes mērķus, tie atbilst organizācijas stratēģiskajam virzienam, un sistēmas prasības ir iestrādātas ikdienas darba procesos, nevis darbojas kā atsevišķa papīru plūsma.**

Pēc kā to var atpazīt: Apstiprināta kvalitātes politika ar datumu un vadības parakstu, mērķu lapa ar pasākumiem, vadības pārskatīšanas protokols, kas sasaistās ar uzņēmuma stratēģiju. Mazā uzņēmumā pietiek ar vienas lappuses mērķu lapu un ikgadējās vadības sanāksmes protokolu, kurā īpašnieks pats nosauc un apstiprina mērķus.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 5.1.1-b Augstākā vadība nodrošina nepieciešamos resursus, organizācijā skaidro rezultatīvas kvalitātes pārvaldības nozīmi, atbalsta darbiniekus, lai tie sniegtu ieguldījumu šajā rezultativitātē, un veicina procesu domāšanu, uz riskiem balstītu domāšanu un nepārtrauktu uzlabošanu.**

Pēc kā to var atpazīt: Budžeta un resursu apstiprinājumi kvalitātes jautājumiem, vadības paziņojumi vai īsas ziņas, kvalitātes sanāksmju dalībnieku saraksti, uzlabojumu priekšlikumi kopā ar sniegto atgriezenisko saiti. Mazi uzņēmumi to parāda ar īsām iknedēļas sanāksmes piezīmēm, kurās fiksēti kvalitātes jautājumi, atbildīgās personas un termiņi.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 5.1.2 Augstākā vadība nodrošina, ka klientu prasības un piemērojamās likumu un normatīvās prasības ir noteiktas, saprastas un konsekventi izpildītas, ka riski un iespējas, kas ietekmē produkta atbilstību, ir apsvērti un ka produkta atbilstība un piegādes savlaicīgums tiek turēti redzeslokā un, ja mērķa vērtības netiek sasniegtas, tiek papildināti ar darbībām.**

Pēc kā to var atpazīt: Rādītāju lapa ar piegādes savlaicīgumu un sūdzību īpatsvaru katram klientam, klientu sūdzību izvērtējums, darbību saraksts nesasnēgtām mērķa vērtībām, pierādījums, ka klientu un normatīvās prasības tiek pārskatītas pasūtījuma pieņemšanas brīdī. Mazs uzņēmums to uztur kā vienu ikmēneša tabulu ar apsolīto un faktisko piegādes datumu un sleju kavējuma cēlonim.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

5.2.1 Pastāv kvalitātes politika, kas atbilst organizācijas nolūkam un kontekstam, veido ietvaru kvalitātes mērķu noteikšanai un tieši ietver apņemšanos izpildīt piemērojamās prasības un nepārtraukti uzlabot pārvaldības sistēmu.

Pēc kā to var atpazīt: Kvalitātes politikas spēkā esošā versija ar redakcijas statusu un apstiprināšanas datumu, kopā ar to, kā no tās apgalvojumiem atvasināti aktuālie kvalitātes mērķi. Auditējama tā kļūst tad, kad katram politikas apgalvojumam var nosaukt vismaz vienu izmērāmu mērķi vai vienu pasākumu.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

5.2.2 Kvalitātes politika ir pieejama kā dokumentēta informācija, ir paziņota visiem darbiniekiem un tiem saprotama, tiek piemērota praksē un piemērotā veidā ir pieejama attiecīgajām ieinteresētajām pusēm.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Izplatīšanas ieraksts vai darbinieku apliecinājums, paziņojums uzņēmumā vai ieraksts vadīto dokumentu sistēmā, publicēšana klientiem un piegādātājiem, piemēram, tīmekļa vietnē vai piegādātāju portālā. Mazā uzņēmumā pietiek ar parakstītu paziņojuma lapu un politikas iekļaušanu vadīto dokumentu mapē.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

5.3-a Atbildības un pilnvaras kvalitātei nozīmīgajiem uzdevumiem ir piešķirtas un organizācijā zināmas: kas nodrošina atbilstību standarta prasībām, kas atbild par procesu sniegumu un ziņošanu augstākajai vadībai, kas veicina orientāciju uz klientu un kas apstiprina pārvaldības sistēmas izmaiņas.

Pēc kā to var atpazīt: Organizācijas shēma ar personu vārdiem, amatu vai funkciju apraksti ar pilnvarām, aizvietošanas kārtība, apstiprināšanas matrica sistēmas izmaiņām. Mazs uzņēmums to attēlo kā vienas lappuses lomu matricu, kurā katra rinda ir uzdevums un katra sleja ir persona.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

5.3-b Vienam vadības pārstāvim ir tieši uzticēta atbildība un pilnvaras par kvalitātes pārvaldības sistēmu, viņam neatkarīgi no citiem pienākumiem ir neierobežota pieeja augstākajai vadībai un brīvība bez apkārtceļiem risināt produkta atbilstības un sistēmas neatbilstības jautājumus.

Pēc kā to var atpazīt: Rakstisks iecelšanas dokuments ar datumu, vadības parakstu un pilnvaru aprakstu, kā arī protokoli, kas apliecina tiešu ziņošanas līniju vadībai. Mazos uzņēmumos šo lomu bieži uzņemas īpašnieks, un tā tas arī ir norādīts iecelšanas dokumentā, lai pieeja augstākajai vadībai paliktu izsekojama.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6 Plānošana: riski un iespējas, kvalitātes mērķi, plānotās izmaiņas

7

6.1.1-a Organizācija no sava darbības konteksta un attiecīgo ieinteresēto pušu gaidām ir atvasinājusi, kuri riski un kuras iespējas skar kvalitātes pārvaldību; analīze ir redzami vērsta uz iecerēto rezultātu sasniegšanu, uz nevēlamu seku novēršanu vai mazināšanu un uz uzlabošanas virzīšanu.

Pēc kā to var atpazīt: Risku un iespēju reģistrs, kurā katram ierakstam norādīta izcelsme (konstatējums no konteksta analīzes, klienta, iestādes vai piegādātāja gaidas) kopā ar iespējamības un ietekmes novērtējumu. Noder arī tās sanāksmes protokols, kurā reģistrs tika sastādīts, un atzīme par pēdējo pārskatīšanu. Mazs uzņēmums iztiek ar vienu tabulu, kuru reizi ceturksnī pārrunā ražošanas sanāksmē un apstiprina ar datumu.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.1.2-a Identificētajiem riskiem un iespējām ir plānotas darbības, un tās ir iestrādātas kvalitātes pārvaldības procesos, proti, nostiprinātas tur, kur darbs faktiski notiek, nevis uzturētas atsevišķā sarakstā blakus ikdienas darbam.

Pēc kā to var atpazīt: Darbību plāns ar atbildīgo, termiņu un statusu, kopā ar pierādījumu par nostiprināšanu: pārstrādāta procedūra vai darba instrukcija, paplašināta kontroles instrukcija, grozīts atbrīvošanas noteikums, jauns punkts kontrolesarakstā vai piegādātāju novērtēšanā. Mazi uzņēmumi darbības rindā vienkārši norāda dokumentu, ko šī darbība mainīja.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.1.2-b Darbībai ieguldītais darbs ir izsekojamā samērā ar iespējamo ietekmi uz produktu un pakalpojumu atbilstību un uz klientu apmierinātību, un pēc ieviešanas organizācija izvērtē, vai darbība tiešām samazināja risku vai izmantoja iespēju.

Pēc kā to var atpazīt: Rezultatīvā pārbaude katrai darbībai ar norādi, pēc kāda kritērija ietekme tika mērīta, piemēram, defektu īpatsvars, piegādes savlaicīgums vai sūdzību skaits pirms un pēc ieviešanas, kopā ar riska atkārtotu novērtēšanu pēc darbības slēgšanas. Mazam uzņēmumam pietiek ar vienu rezultatīvā pārbaudi, kurā ir datums, skaitlis un īsa piezīme par to, vai darbība paliek, tiek pastiprināta vai atmešta.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.2.1-a Kvalitātei nozīmīgajām funkcijām, līmeņiem un procesiem pastāv dokumentēti kvalitātes mērķi; tie ir izteikti izmērāmi vai citādi pārbaudāmi, saskan ar kvalitātes politiku, ņem vērā piemērojamās klientu un normatīvās prasības un ir redzami saistīti ar izvades atbilstību un klientu apmierinātību.

Dokuments

Pēc kā to var atpazīt: Mērķu lapa vai rādītāju pārskats, kurā katram mērķim norādīta mērķa vērtība, atsaucies bāze, periods un atbildīgais, kā arī atvasinājums no kvalitātes politikas un no konkrētām klientu vai normatīvajām prasībām. Aviācijā piegādes savlaicīgums un sūdzību īpatsvars ir tipiski klienta mērķi, kas noteikti līgumā vai piegādātāju portālā. Mazi uzņēmumi uztur vienu tāfeli ar dažiem mērķiem, taču katram no tiem ir skaitlis, termiņš un vārds.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.2.1-b Kvalitātes mērķi ir zināmi darbiniekiem, to virzība tiek uzraudzīta, un mērķi tiek aktualizēti, kad nepieciešams, piemēram, kad mērķis ir sasniegts, kad mainās klientu prasības vai kad mainās uzņēmuma darbības apstākļi.

Pēc kā to var atpazīt: Paziņojums ziņojumu dēļ, sanāksmes protokols vai īss instruktažas ieraksts, kas apliecina mērķu paziņošanu, kā arī faktisko vērtību vēsture, piemēram, ikmēneša skaitļi, diagramma vai izsekošanas saraksts, un lēmums par aktualizāciju ar datumu un pamatojumu. Mazs uzņēmums abus fiksē īsā ikmēneša ierakstā, kurā mērķa rindā ir aktuālā vērtība.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.2.2-a Katram kvalitātes mērķim ir iepļānots, kas tiešām tiks darīts, kādi resursi tam ir pieejami, kas ir atbildīgais, kāds ir pabeigšanas termiņš un kā tiks izvērtēta mērķa sasniegšana.

Pēc kā to var atpazīt: Ieviešanas plāns katram mērķim ar pieciem punktiem darbība, resursi, atbildīgais, termiņš un izvērtēšanas kritērijs, piemēram, kā mērķu tabulas slejas vai kā īsa mērķu lapa. Izvērtēšanas kritērijs nozīmē vērtību, pie kuras mērķis ir uzskatāms par sasniegtu, piemēram, brāķa īpatsvars <= 1 procents vai piegādes savlaicīgums >= 98 procenti. Mazi uzņēmumi esošo mērķu tabulu vienkārši papildina ar šīm slejām, nevis atver otru dokumentu.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

6.3-a Kvalitātes pārvaldības sistēmas izmaiņas tiek plānotas, nevis izdarītas starp citu; pirms ieviešanas ir apsvērts izmaiņas nolūks un iespējamās sekas, ir nodrošināta visas sistēmas viengabalainība, ir pieejami nepieciešamie resursi, un atbildības un pilnvaras ir piešķirtas vai pārdalītas.

Pēc kā to var atpazīt: Izmaiņu paziņojums vai izmaiņu pieprasījums ar iemeslu, iecerēto ietekmi, skartajiem procesiem un dokumentiem, nepieciešamajiem resursiem, atbildīgo un apstiprinājumu, kopā ar ieviešanas pierādījumu, piemēram, grozītās instrukcijas jauno redakcijas statusu un skarto personu instruktažu. Tipiski iemesli ir jauns process, pārcelšanās uz citu atrašanās vietu, vadības maiņa vai programmatūras nomaiņa. Mazi uzņēmumi uztur vienas lappuses izmaiņu žurnālu, kurā katra sistēmas izmaiņa uzskaitīta ar datumu, iemeslu, skartajiem dokumentiem un apstiprinājumu.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7 Atbalsts: resursi, kompetence, izpratne, saziņa un dokumentēta informācija

18

7.1.1 Resursi, kas nepieciešami kvalitātes pārvaldības sistēmas izveidei, darbībai un nepārtrauktai uzlabošanai, ir noteikti un pieejami, apzināti izsverot, kura spēja tiek turēta uzņēmumā un kura spēja tiek iegūta no ārējiem piegādātājiem.

Pēc kā to var atpazīt: Resursu plāns, kas aptver cilvēkus, iekārtas, mērlīdzekļus un programmatūru, kārtējā gada ieguldījumu vai budžeta saraksts un lēmumi par pašu izpildi vai pirkšanu ārpalpojuma procesiem, piemēram, termiskajai apstrādei, kalibrēšanai vai nesagraujošajai testēšanai. Mazs uzņēmums to fiksē kā vienu tabulu, kurā katram procesa solim norādīts, vai tas notiek uzņēmumā vai tiek pirkt, un kāda jauda ir aiz tā.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.2 Cilvēku skaits un prasmes, kas tiem nepieciešamas pārvaldības sistēmas rezultatīvai ieviešanai un procesu vadībai, ir noteikti, un šie cilvēki ir patiešām pieejami, arī tad, kad kāds nav darbā vai pasūtījumu apjoms sasniedz maksimumu.

Pēc kā to var atpazīt: Personāla plāns katrai jomai, prasmju matrica ar aizvietošanas kārtību un pierādījums par nodrošinājumu galvenajiem uzdevumiem, piemēram, gala kontrolei vai atbrīvošanai. Mazā uzņēmumā pietiek ar personu un uzdevumu matricu, ja katru kritisko uzdevumu prot vismaz divi cilvēki.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.3 Ēkas, inženiertīkli, iekārtas, transporta līdzekļi un informācijas un sakaru tehnoloģijas ir noteikti un tiek uzturēti tā, lai produkti un pakalpojumi atbilstu saskaņotajām prasībām.

Pēc kā to var atpazīt: Tehniskās apkopes plāns ar intervāliem un veiktajām apkopēm katrai iekārtai, bojājumu un remontu vēsture, pierādījums par datu rezerves kopijām un par lietotās programmatūras pieejamību. Mazs uzņēmums uztur vienu lapu katrai iekārtai ar apkopes datumiem un parakstu, un ar to kā pierādījumu pietiek.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.4 Apstākļi, kādos norisinās procesi, ir noteikti un tiek uzturēti tur, kur tie ietekmē produkta atbilstību. Tas aptver fiziskos faktorus, piemēram, temperatūru, tīrību, elektrostatiskās izlādes kontroli, apgaismojumu un troksni, kā arī cilvēka faktorus, piemēram, slodzi un nogurumu vizuālajos un kontroles uzdevumos.

Pēc kā to var atpazīt: Noteiktas robežvērtības katrai zonai, vides, tīrības vai ESD uzraudzības ieraksti, ESD darba vietu pārbaudes ieraksti un noteikums par pārtraukumiem un vizuālās kontroles maksimālo ilgumu. Mazā uzņēmumā to pierāda ar vienkāršu mērījumu ierakstu un īsu norādi par pieļaujamo diapazonu un par to, kas ieaucas, ja tas ir pārsniegts.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.5.1 Ja rezultāti tiek mērīti vai uzraudzīti, lai apliecinātu atbilstību, izmantotie līdzekļi ir piemēroti konkrētajam mērīšanas uzdevumam, šī piemērotība tiek uzturēta, un pierādījums par to tiek saglabāts.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Katra mērīšanas uzdevuma piesaiste mērlīdzeklim ar norādītu prasīto pielaidi un līdzekļa izšķirtspēju, piemērotības novērtējums vai mērīšanas sistēmas analīze kritiskajiem raksturlielumiem un līdzekļa atbrīvošana lietošanai. Mazs uzņēmums katram kontroles raksturlielumam dokumentē, kurš līdzeklis tiek lietots un kāpēc tā izšķirtspēja ir pietiekama attiecībā pret pielaidi, kā īkšķa likums izšķirtspēja <= viena desmitdaļa no pielaides.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.5.2-a Uzraudzības un mērīšanas līdzekļi tiek kalibrēti vai verificēti noteiktos intervālos vai pirms lietošanas pret etaloniem, kas ir izsekojami līdz starptautiskiem vai nacionāliem mērīšanas etaloniem, un, ja tāda etalona nav, kalibrēšanai izmantotais pamats tiek reģistrēts.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Kalibrēšanas sertifikāti ar laboratorijas izsekojamības norādi, kalibrēšanas grafiks ar termiņiem un uzņēmuma iekšējiem etaloniem rakstisks kalibrēšanas pamata apraksts. Mazs uzņēmums bīdmērus un mikrometrus nosūta akreditētai laboratorijai un sertifikātus glabā pa līdzekļiem.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.5.2-b Pastāv aktuāls visu uzraudzības un mērīšanas līdzekļu reģistrs, kurā katram līdzeklim norādīta unikāla identifikācija, atrašanās vieta, kalibrēšanas intervāls, izmantotā metode un pieņemšanas kritēriji un no kura jebkurā brīdī var nolasīt kalibrēšanas statusu.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Līdzekļu reģistrs kā saraksts vai datubāze ar inventāra numuru, termiņu un statusu, kā arī nokavēto līdzekļu pārskats. Mazs uzņēmums to uztur kā tabulu ar vienu rindu katram līdzeklim un sleju nākamajam kalibrēšanas datumam, un to pārskata ik mēnesi.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.5.2-c Uzraudzības un mērīšanas līdzekļi ir marķēti tā, ka kalibrēšanas statuss ir atpazīstams, tie ir pasargāti no neatļautas regulēšanas, bojājumiem un nolietojuma apstrādes, glabāšanas un pārvadāšanas laikā, un kontrolei izmantotās programmatūras spēja ir apstiprināta pirms pirmās lietošanas un pēc katras izmaiņas.

Pēc kā to var atpazīt: Kalibrēšanas uzlīme vai krāsu kods uz līdzekļa, nostiprināti iestatījumi un plombar, glabāšanas noteikumi jutīgiem līdzekļiem un atbrīvošanas ieraksts kontroles programmatūrai un kontroles programmām, tostarp versija. Mazs uzņēmums to atzīmē ar uzlīmi, kurā redzams nākamais termiņš, un slēdzamū skapi etalonu līdzekļiem.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.5.2-d Ja mērlīdzeklis izrādās nederīgs savam nolūkam, tiek izvērtēta ar to iepriekš iegūto mērījumu rezultātu spēkā esamība. Skartais produkts tiek identificēts, klienti un, kur nepieciešams, iestādes tiek informētas, un veiktās darbības tiek reģistrētas.

Pēc kā to var atpazīt: Kalibrēšanas konstatējuma ieraksts ar novēroto novirzi, atpakaļejošs izvērtējums par visām partijām kopš pēdējās derīgās kalibrēšanas, lēmums par aizturēšanu vai atsaukšanu un klienta informēšana. Mazs uzņēmums to fiksē kā īsu piezīmi kalibrēšanas lietā, nosaucot līdzekli, novirzi, skartos pasūtījumus un lēmumu.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.1.6 Zināšanas, kas organizācijai nepieciešamas tās procesiem un produkta atbilstībai, ir noteiktas, tiek uzturētas pieejamas un, mainoties prasībām, tiek apzināti paplašinātas, lai tās nebalstītos uz atsevišķiem cilvēkiem.

Pēc kā to var atpazīt: Iekšējās pieredzes krājums, piemēram, iestatīšanas parametri, ražošanas piezīmes un no sūdzībām gūtās mācības, vadīta pieeja ārējiem avotiem, piemēram, standartiem, klientu specifikācijām un ražotāju datiem, kā arī pēctecības un nodošanas kārtība galvenajām zināšanām. Mazs uzņēmums uztur zināšanu lapu katrai detaļu saimei, kurā pēc katras problēmas tiek pievienots konstatējums.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.2-a Katrai darbībai, kas ietekmē kvalitātes sniegumu, nepieciešamā kompetence ir noteikta, norīkotajiem cilvēkiem tā tiešām piemīt un balstās uz izglītību, apmācību vai pieredzi, un pierādījums par šo kompetenci tiek saglabāts, tostarp par cilvēkiem, kuri organizācijas uzdevumā strādā pie ārējiem piegādātājiem.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Prasību apraksts katrai darbībai, apliecības, kvalifikācijas un spēkā esoši procesu apstiprinājumi, piemēram, metināšanai, lodēšanai vai nesagraujošajai testēšanai, un prasmju matrica ar derīguma termiņiem. Mazi uzņēmumi uztur matricu ar personu, darbību, pierādījumu un derīguma termiņu un reizi ceturksnī pārbauda, vai kāds apstiprinājums nav zaudējis spēku.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.2-b Ja pastāv kompetences trūkums, ir veiktas darbības, piemēram, apmācība, mentorings, pārnorīkošana vai atbilstoši kvalificētas personas piesaiste, un šo darbību rezultativitāte pēc tam ir izvērtēta.

Pēc kā to var atpazīt: Apmācību plāns ar plānoto un faktisko stāvokli, dalības ieraksti un rezultativitātes pārbaudes ar praktisku atbrīvošanu, darba paraugu, divu personu apstiprinājumu vai defektu īpatsvara izvērtējumu pēc apmācības. Mazs uzņēmums rezultativitāti apliecina ar parakstītu pirmo darba paraugu uzraudzībā, nevis ar testu.

Atvērts	Procesā	Izpildīts	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.3-a Darbinieki zina kvalitātes politiku un sev nozīmīgos kvalitātes mērķus, viņi saprot, kā viņu darbs veicina pārvaldības sistēmas rezultativitāti, un apzinās sekas, ja sistēmas prasības netiek izpildītas.

Pēc kā to var atpazīt: Instruktažas ieraksts ar saturu un parakstu, politika un jomas mērķi izlikti darba vietā un īsa pārbaude iekšējā audita laikā. Mazs uzņēmums to pierāda ar ikgadējās darbinieku instruktažas protokolu un dalībnieku sarakstu.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.3-b Darbinieki apzinās savu ieguldījumu produkta atbilstībā un produkta drošumā, kā arī ētiskas rīcības nozīmi. Tas tieši ietver tiesības ziņot par novirzēm, bojājumiem un šaubām par detaļu īstumu, neciešot nekādas nelabvēlīgas sekas.

Pēc kā to var atpazīt: Instruktaža par produkta drošumu, svešķermeņu novēršanu un viltotām detaļām ar piemēriem no paša uzņēmuma, rīcības kodekss ar apliecinājumu un ziņošanas kanāls dažādos kopā ar pierādījumu, ka ziņojumiem ir sekojusi rīcība. Mazs uzņēmums to nosedz ar vienas lappuses rīcības kodeksu, ko paraksta katra persona un kurā nosaukta kontaktpersona konfidenciali ziņojumiem.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.4 Iekšējai un ārējai saziņai par pārvaldības sistēmu ir noteikts, kas tiek paziņots, kad, ar ko, pa kuru kanālu un kurš to dara, jo īpaši attiecībā uz kvalitātes mērķiem, novirzēm, produktu un procesu izmaiņām un atgriezenisko saiti klientiem un iestādēm.

Pēc kā to var atpazīt: Saziņas matrica ar iemeslu, saņēmēju, kanālu, termiņu un atbildīgo, kvalitātes sanāksmju protokoli un pierādījums par klienta informēšanu noviržu gadījumā un par ziņošanu atbildīgajai iestādei, kur tas nepieciešams. Mazi uzņēmumi to uztur kā vienu lappusi ar četrām slejām un tajā nosaka klientu sūdzību eskalācijas līmeni.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.5.1 Pārvaldības sistēma ietver dokumentēto informāciju, ko standarts tieši pieprasa, kā arī dokumentus un ierakstus, kurus organizācija pati uzskata par nepieciešamiem savu procesu rezultativitātei, un apjoms atbilst organizācijas lielumam, darbībai un sarežģītībai.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Spēkā esošo dokumentu reģistrs, kas saistīts ar standarta punktiem, un ierakstu veidu pārskats ar glabāšanas termiņiem. Mazs uzņēmums iztiek ar vienu sarakstu, kurā norādīts dokumenta nosaukums, versija, atbildīgais un glabāšanas vieta.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.5.2 Veidojot un aktualizējot dokumentēto informāciju, ir nodrošināta unikāla identifikācija ar nosaukumu, datumu un redakcijas statusu, piemērots formāts un datu nesējs, kā arī pilnvarotas personas veikta pārskatīšana un apstiprināšana.

Pēc kā to var atpazīt: Dokumenta galvene ar numuru, versiju, datumu, autoru un apstiprinātāju, redakciju vēsture ar izmaiņas iemeslu un apstiprinājuma atzīmi vai elektronisks apstiprinājums sistēmā. Mazs uzņēmums visiem dokumentiem lieto vienu noteiktu galvenes veidni un katru apstiprinājumu ieraksta centrālā versiju sarakstā.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

7.5.3 Dokumentētā informācija ir vadīta: tā ir pieejama tur, kur nepieciešams, ir aizsargāta pret nozaudēšanu, neatļautām izmaiņām un konfidencialitātes zudumu, novecojušas versijas tiek izņemtas no lietošanas, ārējas izcelsmes dokumenti, piemēram, klientu specifikācijas un standarti, ir identificēti kā tādi un tiek uzturēti aktuāli, un glabāšanas termiņi ir noteikti un tiek ievēroti, arī tad, kad ierakstus glabā ārējs piegādātājs.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Piekļuves un pilnvarojumu kārtība, datu rezerves kopijas ar atjaunošanas pārbaudi, nederīgo versiju marķēšana vai izņemšana, klientu prasību un standartu atsauču saraksts ar redakcijas statusu, glabāšanas plāns katram ierakstu veidam ar vietu, termiņu un rīcību termiņa beigās, kā arī atbilstošs pienākums līgumā ar ārējiem piegādātājiem. Mazs uzņēmums to risina ar vienas lappuses glabāšanas plānu un noteikumu, ka spēkā ir tikai versija tikla diskā un ka papīra izdrukām ir drukas datums un tās nav vadīti dokumenti.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8 Darbība: plānošana, klientu prasības un projektēšana

39

8.1-a

Produktu un pakalpojumu piegādes procesi ir plānoti un vadīti: produkta prasības ir zināmas, procesu un produktu pieņemšanas kritēriji ir noteikti, nepieciešamie resursi ir piešķirti, un pastāv ieraksti, kas apliecina, ka procesi norisinājās, kā plānots.

Dokuments

Pēc kā to var atpazīt: Ražošanas vai pasūtījumu plāns katram darbam, tehnoloģiskie maršruti ar kontroles punktiem un pieņemšanas kritērijiem, jaudas un resursu plānošana, pavadkartes vai darba kartes, kas parakstītas un datētas pie katras operācijas. Mazs uzņēmums iztiek ar vienu pavadkarti katrai partijai, kurā redzama operācija, izpildītājs, datums un kontroles rezultāts.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.1-b

Plānotās darbības procesu izmaiņas pirms ieviešanas tiek pārskatītas un apstiprinātas; neplānotās izmaiņas tiek pārskatītas pēc tam, un to sekas tiek ierobežotas. Ārpakalpojuma procesi un darba pārcelšana uz citu atrašanās vietu vai pie ārēja piegādātāja tiek plānoti, vadīti un uzraudzīti attiecībā uz ietekmi uz produktu.

Pēc kā to var atpazīt: Izmaiņu pieprasījumi ar pārskatīšanu un apstiprinājumu, neatbilstību paziņojumi neplānotām izmaiņām, pārcelšanas plāns ar kvalifikācijas soļiem un pirmā izstrādājuma pārbaudes pierādījumu jaunajā vietā, ārpakalpojuma procesu saraksts ar atbilstošajiem kontroles pasākumiem. Mazā uzņēmumā pietiek ar vienas lappuses izmaiņu veidlapu ar iemeslu, ietekmi, apstiprinājumu un rezultativitātes pārbaudi.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.1.1

Darbības procesus aptver vienota pieeja riskam visā ķēdē: atbildības ir piešķirtas, riski ir identificēti un novērtēti, darbības tiek veiktas atbilstoši noteiktiem pieņemamības kritērijiem, un šo darbību rezultativitāte tiek izsekota.

Aviācija

Pēc kā to var atpazīt: Risku reģistrs katram pasūtījumam vai produktu līnijai ar novērtēšanas skalu, darbībām, termiņu, atbildīgo un atlikušo risku, kā arī regulāro pārskatīšanu protokoli. Mazi uzņēmumi reģistru uztur kā izklājlapu un pārrunā to pasūtījuma uzsākšanā un vadības pārskatīšanā.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.1.2

Produkta spēkā esošo stāvokli jebkurā brīdī var nepārprotami noteikt: konfigurācijas dati ir noteikti, to izmaiņas ir izsekojamas, un piegādātais stāvoklis pierādāmi atbilst apstiprinātajam stāvoklim.

Aviācija

Pēc kā to var atpazīt: Materiālu saraksti un rasējumi ar redakcijas līmeni, izmaiņu vēsture katrai redakcijai, apstiprinājuma zīmogs, faktiski izgatavotā stāvokļa salīdzinājums ar prasīto stāvokli pirms piegādes. Bez īpašas sistēmas pietiek ar uzturētu redakciju un apstiprinājumu reģistru un pret rakstīšanu aizsargātām mapēm katrai redakcijai.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.1.3

Produkta drošums visā dzīves ciklā tiek risināts plānveidīgi: drošumam nozīmīgie raksturlielumi un atteices sekas ir novērtētas, atbilstošie pasākumi projektēšanā un ražošanā ir noteikti, un par drošumam nozīmīgiem notikumiem tiek ziņots un tie tiek izvērtēti.

Aviācija

Pēc kā to var atpazīt: Drošuma novērtējums vai bīstamību analīze katram produktam, drošumam nozīmīgo raksturlielumu marķējums rasējumā un tehnoloģiskajā maršrutā, ziņošanas ceļš notikumiem ekspluatācijā ar izvērtējumu. Mazā uzņēmumā pietiek ar īsu analīzes lapu katrai produktu saimei un vienu noteiktu ziņošanas adresi.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.1.4

Pret viltotu vai neizsekojamu detaļu izmantošanu pastāv rezultatīvi aizsardzības pasākumi: iepirkums notiek galvenokārt no apstiprinātiem avotiem, izcelsmes pierādījums tiek pieprasīts un pārbaudīts, personāls ir informēts, un aizdomīgas detaļas tiek nodalītas karantīnā un par tām tiek ziņots.

Aviācija

Pēc kā to var atpazīt: Apstiprināto avotu saraksts, sertifikāti ar nepārtrauktu piegādes ķēdi izplatītāju materiālam, ienākošā kontrole, tostarp īstuma un ticamības pārbaudes, karantīnas zona ar aizturēšanas zīmēm, apmācību ieraksti. Mazi uzņēmumi pērk tieši no ražotāja vai pilnvarota izplatītāja un izcelsmes ķēdi glabā saņemšanas ierakstā.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.1-a Saziņa ar klientu ir noteikta un aptver informāciju par produktu, pieprasījumus un pasūtījumus, tostarp to izmaiņas, kā arī atgriezenisko saiti un sūdzības.

Pēc kā to var atpazīt: Piedāvājumi un pasūtījumu apstiprinājumi, sarakste vai pieteikumu sistēma pieprasījumiem un izmaiņām, sūdzību žurnāls ar saņemšanu, atbildi un slēgšanu. Mazā uzņēmumā pietiek ar klienta pasūtījumu mapi, kurā saziņa glabājas hronoloģiskā secībā.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.1-b Rīcība ar klienta īpašumu ir saskaņota ar klientu, un, kur tas nepieciešams, ir saskaņota rīcība ārkārtas gadījumiem, kad piegādes spēja ir traucēta.

Pēc kā to var atpazīt: Klienta īpašuma identifikācija un nodalīta glabāšana, tostarp nodotie rasējumi un dati, paziņošana bojājuma gadījumā, rīcības plāns ārkārtas gadījumiem piegādes spējai ar alternatīviem avotiem un atsākšanas laikiem. Mazi uzņēmumi rīcības plānu ārkārtas gadījumiem tur vienā lappusē ar kontaktpersonu, alternatīvo avotu un ziņošanas termiņu.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.2 Pirms saistību uzņemšanās pret klientu ir noteiktas visas produkta prasības: ko norāda klients, ko prasa paredzētais lietojums, ko prasa likums un aviācijas iestāde un ko sola pati organizācija. Organizācija var apliecināt, ka spēj šīs prasības izpildīt.

Pēc kā to var atpazīt: Prasību saraksts vai specifikācija katram pasūtījumam, atsauce uz piemērojamajiem lidojumderīguma noteikumiem un sertifikācijas pamatu, pierādījums par paša uzņēmuma atļaujām un procesu apstiprinājumiem, piezīme par izpildāmību pirms piedāvājuma nosūtīšanas. Mazi uzņēmumi lieto īsu izpildāmības kontrolsarakstu, ko paraksta par piedāvājumu atbildīgā persona.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.3.1 Katrs pasūtījums pirms pieņemšanas tiek pārskatīts: klienta prasības, tostarp piegādes un pēcpiegādes darbības, īpašās prasības, kritiskās vienības, darbības riski, kā arī atšķirīgi vai neskaidri līguma dati tiek pārbaudīti un noskaidroti pirms saistību uzņemšanās.

Pēc kā to var atpazīt: Pasūtījuma pārskatīšana ar atzīmi pie katra punkta un parakstu, piezīme par novērstām atšķirībām starp pieprasījumu un piedāvājumu, īpašo prasību un kritisko vienību identifikācija pasūtījuma lietā, atsauce uz saistīto riska novērtēšanu. Mutisku pasūtījumu gadījumā organizācija saprastās prasības klientam apstiprina rakstiski.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.3.2 Pasūtījuma pārskatīšanas rezultāts un katra šīs pārskatīšanas laikā pievienotā prasība tiek reģistrēti.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Parakstīta pārskatīšanas veidlapa vai apstiprinājuma statuss pasūtījumu sistēmā, lietas piezīme par vēlāk saskaņotajām prasībām, glabāšana kopā ar pasūtījuma dokumentiem, tostarp datums un atbildīgais.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.2.4 Ja produkta prasības mainās, skartie dokumenti tiek laboti un visas iesaistītās personas un funkcijas par izmaiņu tiek informētas pirms darba turpināšanas.

Pēc kā to var atpazīt: Izmaiņu paziņojums ar izplatīšanas sarakstu un saņemšanas apliecinājumu, aktualizēti pasūtījuma dokumenti ar jauno stāvokli, aizturēšanas marķējums uz aizstātajiem dokumentiem. Mazā uzņēmumā pietiek ar īsu izmaiņu piezīmi uz pavadkartes, ko līdzparaksta ražošana un kontrole.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

8.3.1 Produktiem, kuru projektēšana pieder organizācijai, pastāv noteikts projektēšanas un izstrādes process. Ja projektu pilnībā nosaka klients, šī izslēgšana ir pamatota un apliecināta tvērumā.

Pēc kā to var atpazīt: Projektēšanas procedūra ar posmiem un apstiprinājuma punktiem vai, izslēgšanas gadījumā, līguma un rasējumu situācija, kas apliecina klienta projektēšanas pilnvaras, kopā ar pamatojumu, kas norādīts pārvaldības sistēmas tvērumā.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.2-a Projektēšana un izstrāde ir plānotas: ir noteikti posmi, pārskatīšanas, verifikācijas un validācijas soļi, atbildības un pilnvaras, saskarnes starp iesaistītajām pusēm, nepieciešamie resursi un klienta un lietotāja iesaiste. Nepieciešamais pierādījums par mērķu izpildi ir noteikts un tiek saglabāts.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Izstrādes plāns katram projektam ar posmu plānu, datumiem, lomām un nepieciešamo pierādījumu sarakstu, kontaktu matrica saskarnēm, posmu rezultātu glabāšana. Mazi uzņēmumi plānu tur divās lappusēs ar atskaites punktu tabulu un piešķirtajām atbildībām.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.2-b Izstrādes plāns ņem vērā tehnisko briedumu, izgatavojamību, testējamību un uzturamību, kā arī no tiem izrietošos riskus. Tas tiek aktualizēts, mainoties tvērumam, datumiem vai resursiem, un virzība atskaites punktos tiek pārbaudīta pret iepriekš noteiktiem apstiprinājuma kritērijiem.

Pēc kā to var atpazīt: Aktualizētas plāna redakcijas ar izmaiņu piezīmi, atskaites punktu protokoli ar kritēriju sarakstu un lēmumu turpināt, izstrādes risku ieraksti ar darbībām. Mazā uzņēmumā pietiek ar atskaites punkta ierakstu, kurā ir trīs slejas: kritērijs, izpildīts, darbība.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.3 Projektēšanas ievades ir pilnīgas un nepārprotamas: ir apkopota funkcija un veikspēja, likumu un normatīvās prasības, piemērojamie standarti un lidojumderīguma noteikumi, pieredze no iepriekšējām līdzīgām izstrādēm un iespējamās atteices sekas. Pretrunīgas ievades ir atrisinātas, un ievades tiek saglabātas.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Prasību saraksts ar avotu katrā rindā, standartu un noteikumu reģistrs ar izdevuma statusu, iepriekšējo produktu defektu un sūdzību izvērtējums, piezīme par atrisinātām pretrunām ar datumu un lēmuma pieņemēju.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.4 Projektēšana un izstrāde tiek vadītas: noteiktos punktos tiek izvērtēts, vai rezultāti atbilst ievadēm, vai rezultāts ir derīgs paredzētajam lietojumam un kuras problēmas paliek atvērtas. Identificētās problēmas ar atbildīgo un termiņu tiek izsekotas līdz slēgšanai, un šo darbību rezultāti tiek saglabāti.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Pārskatīšanas protokoli ar dalībniekiem, lēmumiem un darbību sarakstu, verifikācijas pierādījums, piemēram, aprēķins, simulācija vai salīdzinājums ar pārbaudītu projektu, validācijas pierādījums no lietošanas paredzētajos apstākļos, darbību izsekošana līdz slēgšanai.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.4.1 Ja verifikāciju un validāciju apliecina ar testēšanu, testi ir plānoti un dokumentēti iepriekš: testa plāns ar testa metodēm un pieņemšanas kritērijiem, testa izstrādājums, kura konfigurācija un izgatavošanas apstākļi atbilst vēlākajam ražošanas stāvoklim, un piemērots, uzraudzīts testa aprīkojums, tostarp testa programmatūra. Izpilde seko plānam, rezultāti tiek pilnībā reģistrēti un izvērtēti pret pieņemšanas kritērijiem.

[Dokuments](#)

[Aviācija](#)

Pēc kā to var atpazīt: Testa plāns un testa instrukcija katram pierādījumam, testa izstrādājuma konfigurācijas ieraksts ar redakcijas līmeni un izmantotajiem ražošanas līdzekļiem, kalibrēšanas un atbrīvošanas pierādījums testa aprīkojumam un lietotajai testa programmatūrai, testa atskaite ar neapstrādātiem datiem, novirzēm un izvērtējumu, apstiprinājuma zīmogs. Mazi uzņēmumi testēšanu pārskatītā laboratorijā un pasūtījumu, testa plānu un atskaiti glabā kopā.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.5 Projektēšanas izvades atbilst ievadēm un ir pietiekamas nākamajiem soļiem: tajās norādīti ražošanas un kontroles pieņemšanas kritēriji, identificētas kritiskās vienības un drošumam nozīmīgie raksturlielumi un ietverti dati par apgādi, saglabāšanu, uzturēšanu un rezerves daļām. Izvades tiek saglabātas.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Apstiprināts rasējumu un materiālu sarakstu komplekts, kontroles specifikācija ar pielaidēm un pieņemšanas kritērijiem, kritisko vienību marķējums rasējumā un kontroles plānā, lietošanas un uzturēšanas dokumenti, rezerves daļu saraksts, apstiprinājuma zīmogs ar datumu un personu.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.3.6 Izmaiņas projektēšanas un izstrādes laikā un pēc tās tiek identificētas, pārskatītas un vadītas pirms to stāšanās spēkā. Ietekme uz jau izgatavotiem vai piegādātiem produktiem tiek novērtēta, nepieciešamie klienta vai iestādes apstiprinājumi pastāv, un izmaiņa, tās pārskatīšana, apstiprināšana un veiktās darbības tiek saglabātas.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Izmaiņu pieprasījums ar tehnisko un komerciālo izvērtējumu, spēkā stāšanās datumu un pirmo piemērošanu, klienta vai iestādes apstiprinājuma pierādījums, kur tas nepieciešams, ietekmes novērtējums krājumiem un ekspluatācijā esošām vienībām ar lēmumu par atsaukšanu, pārbūvi vai turpmāku lietošanu, aktualizētas rasējumu redakcijas.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.4.1 Iepirktiem produktiem, detaļām un pakalpojumiem, kas tiek iebūvēti paša produktā vai nosūtīti tieši klientam, ir noteikts nepieciešamais vadības apjoms. Pastāv dokumentēti kritēriji ārējo piegādātāju izvēlei, apstiprināšanai, uzraudzībai un atkārtotai novērtēšanai, un šo novērtējumu rezultāti tiek saglabāti kā dokumentēta informācija.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Piegādātāju novērtēšanas procedūra ar piemērotajiem kritērijiem, aizpildītas novērtējuma lapas vai piegādātāju saraksts ar apstiprinājuma statusu un datumu, ieraksti par darbībām, ko izraisījis vājš sniegums. Mazs uzņēmums to var izdarīt vienā izklājlapā: katram piegādātājam apstiprinājuma statuss, apstiprinājuma datums, piegādes savlaicīgums, kvalitātes notikumi, nākamā atkārtotā novērtēšana.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.4.1.1 Atbildība par katras iepirkts vienības atbilstību paliek organizācijai arī tad, kad avotu nosaka klients. Tiek uzturēts apstiprināto piegādātāju reģistrs ar katra apstiprinājuma tvērumu un robežām, piegādātāju sniegums tiek izsekots, novirzes tiek eskalētas, un klienta noteiktie vai iestādes apstiprinātie avoti tiek ievēroti.

[Dokuments](#)[Aviācija](#)

Pēc kā to var atpazīt: Apstiprināto piegādātāju reģistrs ar apstiprinājuma tvērumu, aizturēšanas piezīmēm un datumiem, snieguma lapa katram piegādātājam, eskalācijas vēstules vai korektīvo darbību pieprasījumi ar turpmāko uzraudzību, pierādījums pasūtījumā, ka izmantots klienta noteiktais avots. Bez ERP sistēmas pietiek ar rūpīgi uzturētu izklājlapu un uzglabātu saraksti ar piegādātājiem.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.4.2-a Ārējā piegādātāja vadības veids un apjoms izriet no tā, kā iepirkta vienība ietekmē produkta drošumu, atbilstību un klientu prasības. Ārpakalpojuma procesi paliek paša pārvaldības sistēmā, un pasūtījuma veikšana nenodod atbildību piegādātājam.

Pēc kā to var atpazīt: Detaļu vai preču grupu risku klasifikācija ar no tās atvasināto vadības metodi, piemēram, pirmā izstrādājuma apstiprināšana, simtprocentīga kontrole, izlases kontrole vai sertifikātu pārskatīšana. Ārpakalpojuma procesiem, piemēram, termiskajai apstrādei vai virsmas apstrādei, pierādījums, ka tie ir paša procesu kartē.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.4.2-b

Ir noteiktas verifikācijas darbības, kas apstiprina piegādes atbilstību pirms tās izmantošanas, piemēram, ienākošā kontrole, sertifikātu un testa atskaišu pārskatīšana vai auditi pie piegādātāja. Zemāka līmeņa iepirkums tiek vadīts, un prasības tiek nodotas tālāk pa piegādes ķēdi.

Pēc kā to var atpazīt: Ienākošās kontroles instrukcija ar kontroles apjomu katrai riska klasei, kontroles ieraksti ar partiju un kontrolieri, rūpnīcas sertifikāti un atbilstības deklarācijas pasūtījuma lietā, audita atskaites vai piegādātāju apstiprinājumi, ka prasības ir nodotas tālāk to apakšpiegādātājiem.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.4.3

Iepirkuma dokumentos ir pilnībā norādīts, ko piegādātājs piegādā un ko ievēro: produkts un process, piemērojamās specifikācijas un redakciju līmeni, prasības produkta, metožu un iekārtu apstiprināšanai, personāla kvalifikācija, ziņošana par neatbilstībām un izmaiņām, ierakstu glabāšana un tiesības organizācijai, klientam un iestādei piekļūt telpām un dokumentiem. Pirms pasūtījuma nosūtīšanas informācija tiek pārskatīta attiecībā uz pietiekamību.

Pēc kā to var atpazīt: Pasūtījuma paraugs ar visām obligātajām norādēm, kvalitātes nodrošināšanas vienošanās vai ietvarlīgums, uz ko atsaucas kā uz piemērojamu dokumentu, apstiprinājuma atzīme, kas apliecina, ka pasūtījumu pārbaudīja otra persona. Mazs uzņēmums pasūtījuma veidlapā uztur noteiktu teksta bloku un pirms nosūtīšanas atzīmē punktus.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.5.1-a

Ražošana un pakalpojumu sniegšana notiek vadītos apstākļos. Tas nozīmē, ka ir pieejama dokumentēta informācija par prasītajiem raksturlielumiem un sasniedzamajiem rezultātiem, ir pieejami piemēroti uzraudzības un mērīšanas līdzekļi, uzraudzība un kontrole notiek noteiktos posmos, infrastruktūra un vide ir piemērotas, personāls ir kompetents un, kur nepieciešams, īpaši pilnvarots, un pastāv pasākumi cilvēka kļūdu novēršanai.

Dokuments

Pēc kā to var atpazīt: Darba un kontroles plāni ar raksturlielumiem, pielaidēm un kontroles posmiem, personāla kompetences ieraksti un pilnvarojumi, kontroles ieraksti noteiktajos posmos, izmantotās kļūdu novēršanas apraksts, piemēram, ierīces, otras personas pārbaudes vai kontroles raksti kritiskajos punktos.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.5.1-b

Spēkā esošie ražošanas un kontroles dokumenti darba vietā ir pieejami aktuālajā redakcijas līmenī, kritiskās vienības un galvenie raksturlielumi tajos ir skaidri identificēti un tiek uzraudzīti. Svešķermeņu radīti bojājumi tiek sistemātiski novērsti, inženiertīkli un padeves vielas, piemēram, saspīestais gaiss, ūdens vai aizsarggāze, tiek uzraudzīti, un iekārtas tiek uzturētas pēc plāna.

Pēc kā to var atpazīt: Maršruta vai pavadkarte ar operāciju secību, redakcijas līmeni un rasējumu, galveno raksturlielumu identifikācija rasējumā un kontroles plānā kopā ar reģistrētajām izmērītajām vērtībām, tīrības un svešķermeņu noteikumi attiecīgajām zonām ar pārbaudžu pierādījumu, iekārtu tehniskās apkopes plāns un apkopju vēsture, vielu testa atskaites.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.5.1.1

Iekārtas, ierīces, instrumenti un kontroles programmatūra, ko izmanto produkta atbilstības apstiprināšanai, tiek validēti pirms pirmās lietošanas un pēc tam atkārtoti verificēti noteiktos intervālos. Glabāšanu, uzturēšanu, redakcijas līmeni un stāvokli nosaka noteikumi, un jebkura programmatūras izmaiņa izraisa jaunu apstiprināšanu.

Dokuments

Aviācija

Pēc kā to var atpazīt: Lietoto ierīču, kalibru un kontroles programmu reģistrs ar to versijas līmeni, validācijas un periodiskās atkārtotās verifikācijas atskaites ar datumu un rezultātu, apstiprinājuma atzīme pēc programmatūras izmaiņas, glabāšanas un uzturēšanas noteikumi. Mazs uzņēmums uztur vienu instrumenta karti katrai ierīcei ar sākotnējo apstiprinājumu, periodiskajām pārbaudēm un aizturēšanas piezīmi.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.1.2** **Procesi, kuru rezultātu vēlāka uzraudzība vai mērīšana nevar pilnībā verificēt, piemēram, metināšana, līmēšana, termiskā apstrāde, virsmas apstrāde vai nesagraujošā testēšana, tiek kvalificēti iepriekš. Kvalifikācija aptver metodi, iekārtas un izpildošo personālu, noteiktie parametri tiek ievēroti un reģistrēti, un pēc katras izmaiņas vai derīguma beigām seko atkārtota kvalifikācija.**

[Dokuments](#)[Aviācija](#)

Pēc kā to var atpazīt: Procesa kvalifikācija katram speciālajam procesam ar parametru logu, iekārtu kvalifikācija, personu apliecības ar derīguma termiņu, tekošie parametru ieraksti vai krāsns diagrammas katrai partijai, atkārtotās kvalifikācijas termiņu pārskats. Ja process tiek pirkt, ir spēkā piegādātāja kvalifikācijas pierādījums.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.1.3** **Pirms sērijas apstiprināšanas reprezentatīvs pirmais izstrādājums apliecina, ka plānotais ražošanas process ar paredzētajām iekārtām, instrumentiem, programmām un dokumentiem izpilda katru prasīto raksturlielumu. Pirmā izstrādājuma pārbaude tiek pilnībā dokumentēta un tiek atkārtota pēc būtiskām projekta, procesa, iekārtu, atrašanās vietas vai piegādātāja izmaiņām, kā arī pēc ilga ražošanas pārtraukuma.**

[Dokuments](#)[Aviācija](#)

Pēc kā to var atpazīt: Pirmā izstrādājuma pārbaudes atskaite, kurā raksturlielumu pa raksturlielumam salīdzināta prasītā un faktiskā vērtība, atsauce uz rasējuma redakciju, instrumenta un programmas numurs, materiālu sertifikāti un speciālo procesa atskaites, apstiprinājuma atzīme. Katras atkārtotās iemesls tiek reģistrēts, lai pamatojumi paliktu izsekojami.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.2-a** **Produkti un detaļas visā plūsmā ir unikāli identificēti, un kontroles statuss ir redzams jebkurā brīdī, proti, vai vienība ir nepārbaudīta, atbrīvota vai aizturēta. Identifikācija saglabājas pēc pārpakošanas, partiju sadalīšanas un nodošanas starp zonām.**

Pēc kā to var atpazīt: Identifikācijas noteikums ar izmantotajiem līdzekļiem, piemēram, pavadkarte, uzlīme, birka vai zīmogs, zonu plāns ar iezīmētām karantīnas zonām, fotoattēli vai apgaitas piezīme no iekšējā audita kā pierādījums, ka prakse tiešām darbojas.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.2-b** **Izsekojamība ir nodrošināta noteiktajā apjomā: piegādātu detaļu var izsekot atpakaļ līdz tās materiāla partijai, ražošanas partijai, izmantotajiem procesiem un saistītajiem kontroles ierakstiem, un otrā virzienā partiju var izsekot uz priekšu līdz mezgliem un klientiem, pie kuriem tā nonāca. Šim nolūkam nepieciešamie ieraksti tiek saglabāti.**

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Partiju vai sērijas numuru shēma, pavadkarte ar materiāla sertifikātu un partijas numuru, pavadzīme ar partijas atsauci, pierādījums par izsekojamības pārbaudi abos virzienos ar datumu un patērēto laiku. Papīra lieta katrai partijai to izpilda, ja vien tā ir uzturēta bez robiem un atrodama atkārtoti.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.3** **Klientu vai ārējo piegādātāju īpašums, kamēr tas atrodas uzņēmuma telpās, piemēram, nodots materiāls, instrumenti, ierīces, mērlīdzekļi, programmatūra, intelektuālais īpašums un personas dati, ir identificēti, aizsargāti un pārbaudīti attiecībā uz piemērotību. Par nozaudēšanu, bojājumu vai nepiemērotību tiek ziņots īpašniekam un tas tiek reģistrēts.**

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Nodotā īpašuma reģistrs ar īpašnieku, atrašanās vietu un stāvokli, ienākošās verificācijas ieraksts nodotajai vienībai, paziņojuma vēstule klientam par bojājumu ar datumu un atbildi. Šajā reģistrā ietilpst arī klienta nodotie rasējumi un dati.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.4** **Produkti ražošanas, glabāšanas un nosūtīšanas laikā tiek apstrādāti, iepakoti un saglabāti tā, ka to atbilstība tiek uzturēta. Materiāli ar ierobežotu derīguma termiņu vai jutīgi pret novecošanu tiek pārvaldīti ar derīguma termiņu un tiek izlietoti, sākot ar vecāko krājumu, un jutīgas detaļas ir aizsargātas pret bojājumiem, piesārņojumu un elektrostātisko izlādi.**

Pēc kā to var atpazīt: Glabāšanas un iepakojšanas instrukcijas, materiālu ar ierobežotu derīguma termiņu saraksts ar derīguma termiņu un karantīnas noteikumu, glabāšanas apstākļu pierādījums, piemēram, temperatūras vai mitruma ieraksti, zonu marķējums pret elektrostātisko izlādi jutīgām ierīcēm. Mazam uzņēmumam pietiek ar plaukta uzlīmi ar derīguma termiņu un ikmēneša vizuālu pārbaudi, kas parakstīta ar datumu un iniciāļiem.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.5** **Pēcpiegādes darbību apjoms ir noteikts un izriet no riskiem, kalpošanas laika, klientu prasībām, likumā noteiktajiem pienākumiem un atgriezeniskās saites no ekspluatācijas. Rezerves daļu piegādi, remontu, tehnisko atbalstu un sūdzību un ekspluatācijas notikumu apkopošanu un analīzi nosaka noteikumi, un konstatējumi nonāk atpakaļ projektēšanā un ražošanā.**

Pēc kā to var atpazīt: Līguma nosacījumi par pēcpiegādes pakalpojumiem, rezerves daļu reģistrs ar atsauci uz to pašu izgatavošanas standartu, sūdzības no ekspluatācijas ar analīzi un no tām atvasinātajām darbībām, pierādījums par klientam sniegto atgriezenisko saiti. Ziņošanas pienākumi pret klientu vai iestādi tiek reģistrēti kopā ar to termiņiem.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.5.6** **Ražošanas un pakalpojumu sniegšanas izmaiņas, piemēram, materiālā, metodē, instrumentos, iekārtās, programmatūrā, atrašanās vietā vai piegādātājā, pirms ieviešanas tiek izvērtētas un apstiprinātas, lai atbilstība tiktu uzturēta. Ja nepieciešams klienta vai iestādes apstiprinājums, tas ir saņemts pirms ieviešanas. Izvērtējums, apstiprinošā persona un veiktās darbības tiek reģistrētas.**

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Izmaiņu pieprasījums ar izvērtējumu par ietekmi uz produktu, procesu un vajadzību pēc jauna pirmā izstrādājuma, apstiprinājuma paraksts ar datumu, klienta vai iestādes apstiprinājums lietā, atsaucē uz šā iemesla dēļ aktualizētajiem dokumentiem un uz atkārtoto pirmā izstrādājuma pārbaudi.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.6** **Produkts tiek atbrīvots klientam tikai tad, kad visas plānotās pārbaudes un pierādījumi ir pieejami un izpildīti. Priekšlaicīga atbrīvošana notiek tikai ar pilnvarotas funkcijas un, kur nepieciešams, klienta piekrišanu. Atbrīvošanas ieraksts apliecina atbilstību un parāda, kura pilnvarotā persona vienību atbrīvoja. Ja nepieciešams iestādes vai klienta sertifikāts, tas tiek nosūtīts kopā ar produktu.**

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Gala kontroles ieraksts ar rezultātiem salīdzinājumā ar kontroles sarakstu, atbrīvošanas zīmogs vai pilnvarotās personas paraksts, atbrīvošanai pilnvarotā personāla saraksts ar katra pilnvarojuma apjomu, atbilstības sertifikāts vai iestādes atbrīvošanas sertifikāts kopā ar pavadzīmi. Katra priekšlaicīga atbrīvošana tiek reģistrēta ar apstiprinātāju un iemeslu.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

- 8.7.1** **Neatbilstošas izvades tiek atklātas, identificētas un nodalītas tā, ka tās nevar tikt netīši izmantotas vai nosūtītas. Pilnvarota persona lemj par to turpmāko rīcību, un iespējamie lēmumi ir labojums, noraidīšana, ierobežošana, klienta informēšana vai norakstīšana. Izmantošana esošajā stāvoklī vai remonts ir pieļaujams tikai ar pilnvarotās funkcijas un, kur nepieciešams, klienta piekrišanu, un norakstītās detaļas tiek padarītas nelietošanas. Pēc labojuma vienība tiek pārbaudīta atkārtoti.**

Pēc kā to var atpazīt: Karantīnas zona vai karantīnas noliktava ar skaidru marķējumu, aizturēšanas birka uz vienības, lēmuma ieraksts ar vārdu un datumu, klienta piešķirtā atkāpe lietā, norakstīšanas pierādījums, atkārtotās kontroles ieraksts pēc pārstrādes. Personu loks, kas ir pilnvarots lemt, ir nosaukts tieši.

Atvērta Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

8.7.2 Par katru neatbilstību tiek reģistrēts, kāda tā ir, kāda darbība tika veikta, vai tika piešķirta atkāpe un kurš lēma. Ierakstus var analizēt tā, ka atkārtoti defektu veidi kļūst redzami un nonāk korektīvajās darbībās.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Defektu ziņojums vai neatbilstības ziņojums katram gadījumam ar aprakstu, daudzumu, darbību, lēmuma pieņemēju un datumu, kopsavilkuma analīze pa defektu veidiem un biežumu, saite uz no tā uzsāktajām korektīvajām darbībām. Pietiek ar rūpīgi uzturētu izklājlapu, kurā katram gadījumam ir viena rinda, ja vien analīze un sasaiste paliek iespējama.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9 Snieguma mērīšana, pārbaude un izvērtēšana

11

9.1.1-a Ir noteikts, kuri kvalitātes pārvaldības sistēmas un procesu parametri tiek uzraudzīti un mērīti, ar kādām metodēm tas notiek, kuros punktos notiek mērīšana un kad rezultāti tiek analizēti.

Pēc kā to var atpazīt: Rādītāju pārskats ar definīciju katram no tiem: datu avots, mērīšanas metode, mērīšanas intervāls, atbildīgais, analīzes datums. Mazs uzņēmums iztiek ar vienu tabulu, kurā katram rādītājam ir viena rinda un tai pretī ierakstīta ikmēneša vērtība.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9.1.1-b Kvalitātes pārvaldības sistēmas rezultativitāte un sniegums tiek vērtēti, balstoties uz šiem mērījumiem, un uzraudzības rezultāti tiek turēti kā saglabāta dokumentēta informācija.

[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Saglabātas analīzes, piemēram, ikmēneša atskaites, rādītāju lapas vai izdrukāti kopskata paneli ar datumu. Nozīme ir vēsturei: agrākās versijas paliek izsekojamas, lai kļūtu redzama tendence, nevis tikai aktuālais skaitlis.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9.1.2-a Klientu uztvere par to, cik lielā mērā to prasības ir izpildītas, tiek uzraudzīta pastāvīgi, un ir noteikts, no kuriem avotiem šī informācija nāk un kā tā tiek analizēta.

Pēc kā to var atpazīt: Analīzes no klientu aptaujām, klienta paša piegādātāju vērtējumiem, novērtējuma kartēm klientu portālos, sūdzību paziņojumiem, klientu sanāksmju protokolliem. Uzņēmums ar tikai dažiem klientiem tā vietā dokumentē vienu īsu struktūrētu atgriezeniskās saites sarunu ar katru klientu gadā.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9.1.2-b Klientu apmierinātība tiek fiksēta ne tikai ar viedokļiem, bet arī ar objektīviem skaitliskiem snieguma datiem, piemēram, piegādātā produkta defektu īpatsvaru, piegādes savlaicīgumu, sūdzību un pieprasīto korektīvo darbību skaitu un atgriezenisko saiti par piegādes traucējumiem, un no šiem datiem tiek atvasinātas uzlabošanas darbības.

Pēc kā to var atpazīt: Rādītāju kopums katram klientam: piegādes savlaicīgums procentos, piegādāto detaļu defektu īpatsvars, klientu sūdzību skaits, pieprasīto korektīvo darbību skaits, katram ar mērķa un faktisko skaitli. Ja mērķis nav sasniegts, saistīts darbības ieraksts. Ja klients sniedz novērtējuma karti, pietiek no pārņemt un pievienot savu darbību sleju.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9.1.3-a Savāktie dati tiek analizēti un izvērtēti, lai nonāktu pie apgalvojumiem par produkta atbilstību, klientu apmierinātību, procesu sniegumu, risku un iespēju risināšanai veikto darbību rezultativitāti, ārējo piegādātāju sniegumu un sistēmas uzlabošanas vajadzību.

Pēc kā to var atpazīt: Analīzes dokuments, kas neapstrādātus datus saspiež apgalvojumos, piemēram, ceturkšņa kvalitātes atskaite ar tendenču līnijām un rakstisku izvērtējumu katram rādītājam. Svarīgs ir izvērtējošais teikums, nevis skaitlis pats par sevi: ko tendence nozīmē un vai tā ir pieņemama.

Atvērta	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

9.2.1-a Iekšējie auditi notiek plānotos intervālos un pārbauda divas lietas: vai kvalitātes pārvaldības sistēma atbilst organizācijas pašas prasībām un standarta prasībām un vai tā tiešām ir rezultatīvi ieviesta un tiek uzturēta.

Pēc kā to var atpazīt: Gada audita grafiks ar datumiem un audita atskaites, kas uz abiem jautājumiem atbild atsevišķi. Audits, kas tikai salīdzina dokumentus, neapliecina rezultatīvāti: atskaitē ir iekļauti novērojumi no ražošanas vai no darba vietas.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

9.2.2-a Audita programma ir izveidota un, nosakot biežumu un audita tvērumu, ņem vērā attiecīgo procesu nozīmi, izmaiņas uzņēmumā, klientu atgriezenisko saiti un iepriekšējo auditu rezultātus, tā ka kritiskās jomas tiek auditētas biežāk nekā nekritiskās.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Audita programma kā daudzgadu vai gada matrica, procesi rindās, mēneši slejās, ar īsu sleju izvēlētā biežuma pamatojumam. No matricas ir skaidri redzams, ka process ar daudzām sūdzībām parādās biežāk.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

9.2.2-b Katram atsevišķam auditam ir noteikti mērķi, kritēriji un tvērums, auditori ir izvēlēti tā, ka tie neauditē savu darba jomu, un rezultāti tiek ziņoti attiecīgajai vadībai.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Audita plāns katram datumam ar mērķi, kritērijiem un tvērumu, auditora kompetences pierādījums un neatkarības apliecinājums, kā arī audita atskaite ar izplatīšanas sarakstu. Mazi uzņēmumi neatkarību risina ar koleģisku apmaiņu starp divām jomām vai ar ārēju auditoru, ko piesaista uz stundām.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

9.2.2-c Konstatējumi tiek laboti bez nepamatotas kavēšanās, cēloņu novēršana tiek izsekota, un veikto darbību rezultativitāte tiek pārbaudīta pirms konstatējuma slēgšanas.

Pēc kā to var atpazīt: Darbību saraksts pie audita atskaites ar atbildīgo, termiņu, statusu un lauku rezultativitātes pārbaudei, tostarp datumu un pārbaudītāju. Konstatējums, kas vienkārši atzīmēts kā izpildīts un kura pierādījumu neviens nav līdzpraktstījis, auditā skaitās atvērts.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

9.3.2-a Augstākā vadība kvalitātes pārvaldības sistēmu pārskata plānotos intervālos un balstās uz noteiktu ievažu kopumu: iepriekšējās pārskatīšanas darbību statuss, izmaiņas vidē, klientu apmierinātība un ieinteresēto pušu atgriezeniskā saite, mērķu sasniegšana, procesu sniegums un produkta atbilstība, neatbilstības un korektīvās darbības, auditu rezultāti, ārējo piegādātāju sniegums, resursu situācija, risku un iespēju risināšanai veikto darbību rezultativitāte un uzlabošanas iespējas.

Pēc kā to var atpazīt: Noteikta vadības pārskatīšanas darba kārtība, kas šos punktus pārņem kā savu struktūru, kā arī pamatojošie materiāli, piemēram, rādītāju atskaite, auditu kopsavilkums, sūdzību pārskats un piegādātāju novērtēšana. Mazos uzņēmumos pietiek ar pusi dienas ilgu sanāksmi reizi gadā, ja darba kārtība tiek pilnībā izskatīta un protokolēta.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

9.3.3-a Vadības pārskatīšana rada lēmumus un darbības par uzlabošanas iespējām, par nepieciešamajām sistēmas izmaiņām un par resursu vajadzībām, un šie rezultāti tiek saglabāti kā dokumentēta informācija.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Vadības pārskatīšanas protokols ar datumu, dalībniekiem, aplūkotajām ievadēm un skaidri nodalītu lēmumu sadaļu: katram lēmumam darbība, atbildīgais, termiņš un resursu apņemšanās. Protokolu apstiprina augstākā vadība, un nākamajā sanāksmē to atkārtoti izskata kā statusa punktu.

Atvērtā Procesā Izpildīta Neattiecas

Pierādījums / pamatojums

10 Uzlabošana: neatbilstību slēgšana un sistēmas attīstīšana

5

10.1 Organizācija aktīvi meklē uzlabošanas iespējas un ievieš izvēlētos, lai klientu prasības tiktu izpildītas uzticamāk, lai defekti un to sekas mazinātos un lai kvalitātes pārvaldības sistēma kļūtu rezultatīvāka, aptverot gan produktus un pakalpojumus, gan pamatā esošos procesus.

Pēc kā to var atpazīt: Uzlabojumu žurnāls vai darbību plāns ar iemeslu, atbildīgo personu, termiņu un iznākumu, papildināts ar piemēriem no klientu atgriezeniskās saites, brāķa analīzes vai procesu rādītājiem, kas parāda, kur katrs uzlabojums radies. Mazs uzņēmums to uztur kā vienu tabulu, kurā ieplūst sūdzības, iekšējie defekti un idejas no ražošanas, tā ka paliek redzams, kas ar katru no tiem noticis.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

10.2.1-a Kad rodas neatbilstība, tostarp no klienta sūdzības, tā vispirms tiek ierobežota un tās sekas tiek novērstas, skartais produkts tiek aizturēts un nodalīts, un pēc tam tiek izvērtēts, vai ir nepieciešams novērst cēloni, lai gadījums neatkārtotos un neparādītos citur. Pamatcēloņa analīze tieši ņem vērā arī cilvēka faktoru ietekmi.

Pēc kā to var atpazīt: Defektu ziņojums vai sūdzības ieraksts ar veikto tūlītējo darbību, aizturēšanas paziņojums skartajām detaļām un izsekojama pamatcēloņa analīze, piemēram, 5 Why vai Ishikawa, kurā pārbaudīti arī darba apstākļi, instruk tāža, maiņa un laika spiediens. Mazi uzņēmumi lieto vienas lappuses veidlapu katram gadījumam ar laukiem kas notika, kas tika darīts nekavējoties, kāpēc tas notika, kas novērš atkārtošanos, vai tas nostrādāja.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

10.2.1-b Nolemtās korektīvās darbības tiek izpildītas laikā, to rezultativitāte pēc tam tiek pārbaudīta, un gūtā mācība tiek pārnesta uz salīdzināmiem procesiem, produktiem un darba vietām. Ja no tā rodas vajadzība, tiek koriģēti riski un iespējas, procesu apraksti un pati pārvaldības sistēma. Ja cēlonis ir ārējā piegādātāja pusē, korektīvā darbība tiek pieprasīta no šā piegādātāja un tās ieviešana tiek izsekota.

Pēc kā to var atpazīt: Darbību izsekošana ar plānoto un faktisko termiņu, rezultativitātes pārbaude ar datumu un pieņemšanas kritēriju, piemēram, atkārtotās neesamība noteiktā daudzumā vai periodā, piezīme par pārnesi uz līdzīgām detaļu saimēm, kā arī paziņojums piegādātājam ar tā atbildi un izvērtējumu. Mazam uzņēmumam pietiek ar sleju rezultativitāte pārbaudīta ar datumu un iniciāļiem tajā pašā tabulā, kopā ar īsu vēstuli piegādātājam, kurā noteikts termiņš, un uzglabātu atbildi.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

10.2.2 Par katru neatbilstību un par atbildē veiktajām darbībām pastāv dokumentēta informācija: neatbilstības būtība, veiktās darbības un to rezultāts. Šī dokumentētā informācija ir izgūstama, tā ka atkārtotas likumsakarības tiek atpazītas un tās var izvērtēt iekšējā auditā un vadības pārskatīšanā.[Dokuments](#)

Pēc kā to var atpazīt: Tekošs neatbilstību un darbību reģistrs ar unikālu numuru katram gadījumam, atsauci uz pasūtījumu, detaļu vai procesu, datumu, atbildīgo personu, statusu un rezultativitātes pārbaudes iznākumu, kopā ar saistītajiem atsevišķajiem ierakstiem. Pietiek ar uzturētu tabulu, kurā ir norāde uz glabāšanas vietu; svarīgi ir tas, ka katru gadījumu var atrast atkārtoti, nepārmeklējot pastkastī.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums

10.3 Organizācija nepārtraukti attīsta kvalitātes pārvaldības sistēmas piemērotību, pietiekamību un rezultativitāti un izmanto analīzes un izvērtēšanas rezultātus, kā arī vadības pārskatīšanas secinājumus, lai atpazītu, kur darbība ir nepieciešama vai kur iespējas paliek neizmantotas.

Pēc kā to var atpazīt: Vadības pārskatīšanas protokols ar no tā atvasinātajiem uzlabošanas lēmumiem, galveno rādītāju tendenču izvērtējums vairākos periodos, piemēram, sūdzību īpatsvars, piegādes savlaicīgums vai brāķa izmaksas, kā arī mērķa un faktiskā salīdzinājums ar no tā uzsāktajām iniciatīvām. Mazā uzņēmumā ikgadējs pārskats ar trim līdz pieciem rādītājiem un no tiem izdarītajiem secinājumiem ticami apliecina notiekošo attīstību.

Atvērtā	Procesā	Izpildīta	Neattiecas
---------	---------	-----------	------------

Pierādījums / pamatojums